

# BLEKERSTRAAT

Ontleend aan de blekerij die hier vroeger lag

Arnold

Fortuin

Eens namen ze een belangrijke plaats in: de bleken van Enschede. Vandaag herinneren alleen nog straatnamen aan het blekersvak. Die bleken lagen in de 18e eeuw vaak aan de randen van de stad. In 'Stad en Land van Twente' noemt Stroink er een aantal, zoals de Wagelaarsbleek bij de Bolhaar, waar al in 1736 het linnen dat van de weefgetouwen afkwam, werd gebleekt. Later kregen ze vaak de naam van fabrikanten of van 'reiders', de opkopers van geweven doek. Enschede hechtte aan die bleken-straatnamen, die de oorspronkelijke eigenaars in ere leken te moeten houden. De stad dankt daaraan straatnamen als de Cromhoffsbleekweg bij de Getfertsingel. De bleek waarnaar deze straat werd genoemd, was eerst van Waanders, daarna van Blijdenstein, Coster en -in 1824- Schophaus en tenslotte van Cromhoff. Andere straatnamen die aan de Enschedese bleken herinneren: Van Heeksbleekweg achter het Wageler, Blijdensteinbleekweg in Lonneker, Stroinksbleekweg op het Roombeek, Boekelosebleekweg en

Roessingsbleekweg achter het Van Heekpark. Verdwenen zijn onder meer de Janninksbleek (van de Haaksbergerstraat naar de Emmastraat), ook Langs de Bleek genoemd, de Boekelerveldbleekweg in Tweekelo en de Rigttersbleek (nu een voortzetting van de Richtersweg). Twee andere straten, de Blekerstraat (van de Haaksbergerstraat tot aan de Janninksweg) die tot 1899 de naam 'De Plaay', Plaayweg' of 'Weg langs de Plaay' droeg en de Bleekweg (in het Getfert), moeten zonder van hun eigenaars Daarmee ieder geval het ambacht van de bleker benadrukt en dat lijkt me in ieder geval niet overbodig. De naam De Plaay is overigens teruggekeerd in het gebied 'De Grote Plooi', waarin onder meer de bierbrouwerij van Grolsch is gevestigd. Stroink signaleert al Enschedese bleekbewerkingen in de textielnijverheid tegen de 15e en 16e eeuw, zoals blijkt uit

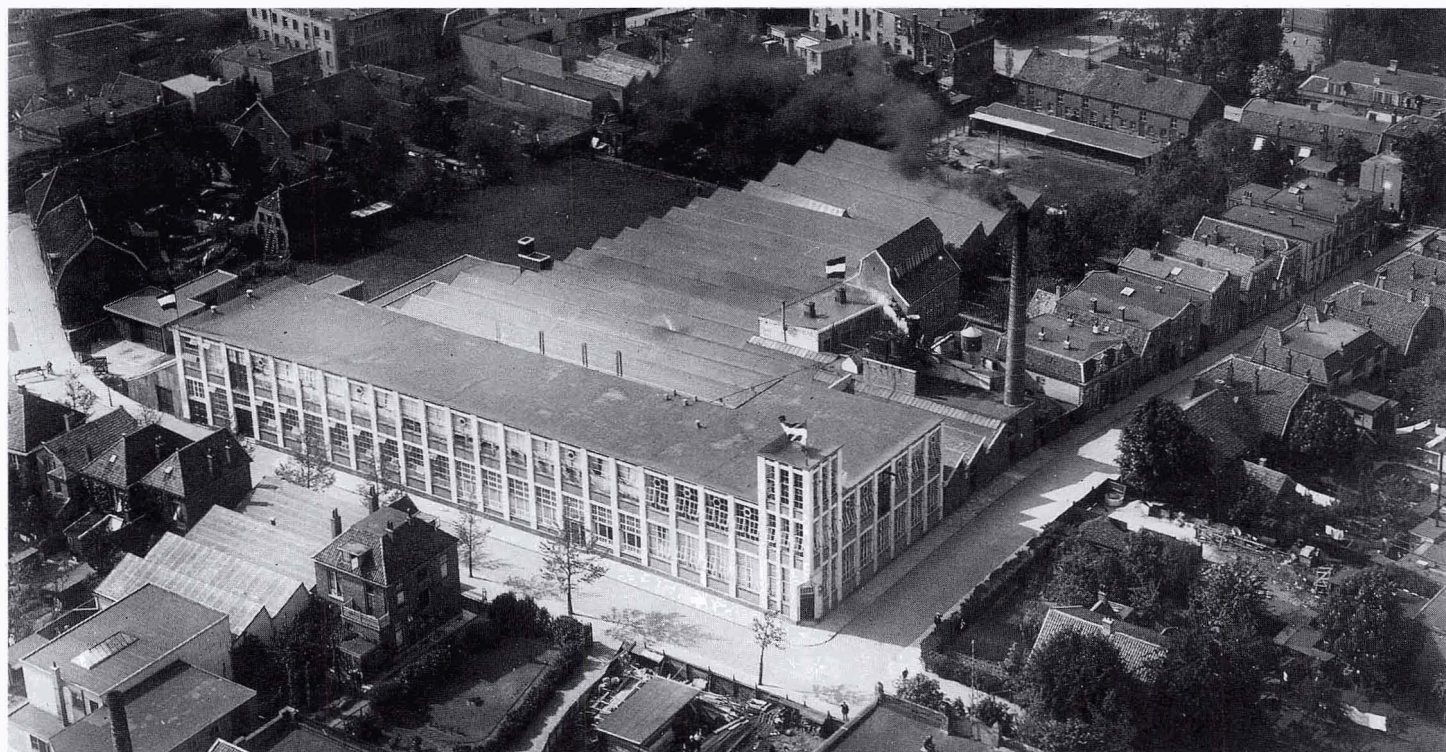
*Straatnaam  
als spiegel  
van historie*

het de naam vroegere doen.

wordt in

boedelbeschrijvingen. In die tijd komt men garenkookketels tegen waarin het linnengaren afgekookt zal zijn. Hierbij werd 'potasch' gebruikt, een wit alkalisch poeder dat op een speciale manier werd bereid uit houtas.

In 1730 blijkt er al sprake van een Stadsdoekbleek, ook Noordbleek of Prinsenbleek. Die lag aan de Hengelosestraat, waar eens pension Kleiboer stond. Die bleek bestond uit veenweiland waaromheen en waarbinnen sloten waren gegraven die voor het nodige water zorgden. De geweven stof werd op het gras uitgespreid en met kleine lusjes aan stokjes vastgeprikt. Regelmatig begieten met water hielp bij het bleekproces. Daarvoor werd met een klomp aan een stok water uit de sloten gehaald. De bleken lagen meestal aan de voet van de esgronden. De textielindustrie had al snel meer weiland nodig om te bleken. De fabrikanten besloten daarop eigen bleken aan te leggen. Ze kozen daarvoor esgronden met kleine beekjes, om aan het nodige water te komen.



De Blekerstraat anno 1935, van rechtsonder tot linksin. Centraal Confectiebedrijf P.J. Blom N.V., decennia lang bekend van de Fablo overhemden

Foto: Gemeente Archief Enschede